

Maciej Maryl, Krzysztof Niewiadomski
(Polska Akademia Nauk)

BLOG = KSIĄŻKA?
EMPIRYCZNE BADANIE POTOCZNEJ KATEGORYZACJI BLOGÓW*

WPROWADZENIE

Problemy z klasyfikacją gatunkową blogu wynikają po części z wieloznakowego charakteru tej formy piśmiennictwa. W obrębie jednego tekstu znajdziemy tu bowiem wypowiedzi z różnych porządków semiotycznych – werbalne, wizualne, audiowizualne – które współtworzą przekaz i wpływają na jego znaczenie. Do pierwszej grupy zaliczymy wszelkie wyrażenia językowe, także w formie hiperłączy czy nagrań. Materiały wizualne to zarówno obrazki, jak i elementy layoutu strony („skórka”, typ i kolor czcionki, nagłówki itp.). Teksty audiowizualne to na przykład filmy i klipy muzyczne z serwisów wideo. Owa hybrydyczność semiotyczna tekstu utrudnia jednoznaczne klasyfikacje gatunkowe i proste porównania elektronicznych form wypowiedzi z gatunkami monomedialnymi.

Teksty oparte na różnych systemach medialnych lub semiotycznych można klasyfikować przynajmniej dwojako: w perspektywie intermedialnej (koncentrując się na poszczególnych mediach przekazu) lub transmedialnej (biorąc pod uwagę części wspólne kompozycji i stylistyki przekazu, niezależne od jego mediów). W pierwszej sytuacji mamy do czynienia z formatem przekazu, czyli całością „wyposażenia technicznego strony (oprogramowanie, kształt serwisu), które wpływa na kształt komunikacji i na formę gatunkową – umożliwia poszczególne formy publikacji, a także koresponduje z innymi formatami sieciowymi”¹. Gatunkiem nazwiemy zaś elementy semantyczne wypowiedzi, czyli np. jej podstawowy cel komunikacyjny. A zatem na poziomie formatu zajmujemy się poszczególnymi mediami i wielokodowością przekazu, na poziomie gatunkowym interesuje nas zaś wyłącznie semantyka całości.

Klasyfikacje blogów bardzo często mają za podstawę kwestie związane z formatem, ponieważ już sama definicja tej formy piśmiennictwa rodzi problemy. Blog definiuje się zwykle w relacji do wyposażenia technicznego jako stronę internetową,

* Artykuł powstał w ramach projektu *Blog jako nowa forma piśmiennictwa multimedialnego*, sfinansowanego ze środków Narodowego Centrum Nauki przyznanych na podstawie decyzji numer DEC-2011/03/N/HS2/06232. Dziękujemy Maciejowi Kidawie za pomoc w opracowaniu materiału.

¹ M. Maryl, *Konwergencja i komunikacja: gatunki wypowiedzi na stronach internetowych pisarzy*, „Zagadnienia Rodzajów Literackich” 2012, z. 2, s. 40.

na której publikowane są wpisy w kolejności odwrotnej do chronologicznej². Zwracali na to uwagę Anna Gumkowska, Maciej Maryl i Piotr Toczyski w badaniu *Blog to... blog*: sami blogerzy nie potrafili wskazać wyraźnych wyznaczników gatunkowych ani zdecydować się, do których z tradycyjnych form piśmiennictwa blogowi najbliżej. Doprowadziło to badaczy do wniosku, iż blog jest platformą dla innych gatunków – „swoistym kanałem przesyłającym formy gatunkowe wypracowane wcześniej, przetworzone przez medium internetowe w procesie remediacji”³. Klasyfikacja blogów ze względu na format pozwala wyróżnić następujące typy: blogi tekstowe, fotoblogi, wideoblogi, mp3blogi, linklogi, tumblelogi⁴.

Klasyfikacje gatunkowe blogów, przeprowadzane w oderwaniu od formatu, koncentrują się najczęściej na związkach pomiędzy tą nową formą piśmiennictwa a tradycją literacką: dziennikami, sylwami, listami...⁵ Wyraźne jest tu zainteresowanie blogami autobiograficznymi, czyli tzw. blogami-dziennikami intymnymi⁶ i niedowartościowanie innych typów blogów. Przyjęcie za podstawę klasyfikacji celu wypowiedzi, jak w przypadku badań Jana Zająca i innych, pozwala wyróżnić oprócz blogów osobistych także blogi zawodowe, relacyjne (służące do podtrzymywania kontaktu z innymi) czy reklamowe⁷.

W jednej z najnowszych prac poświęconych tej problematyce Marta Więckiewicz przyjmuje perspektywę transmedialną, aplikując do analizy blogów założenia teoretyczne genologii multimedialnej Edwarda Balcerzana⁸. Badaczka abstrahuje przy tym od porównywania ich z formami wcześniejszymi, próbując wskazać pewne wyznaczniki gatunkowe właściwe tym przekazom⁹. Na podstawie analizy 281 blogów Więckiewicz wyróżnia cechy gatunkowe blogów związane z przekazem (antychronologia, apologia momentu, fragmentaryczność, zmienność, niefikcjonalność), nadawcą (autoprezentacja, egocentryzm, autoekspresja, ekshibicjonizm) oraz interakcją z odbiorcą (komunikacja, wpływ odbiorcy na kształt blogu, nieostrość ról)¹⁰.

Powstaje tu jednak pytanie, czy wyróżnione właściwości gatunkowe blogu nie wynikają w istocie z formatu blogowego, który – jako forma pośrednicząca między

² Np. A. Gumkowska, *Blogi wobec tradycji diarystycznej. Nowe gatunki w nowych mediach*, w: *Tekst (w) sieci*, t. 1, *Tekst, język, gatunki*, red. D. Ulicka, Warszawa 2009; S. Herring, L.A. Shedit, E. Writh, S. Bonus, *Weblogs as a bridging genre*, „Information, Technology & People” 2005, nr 2 (18); M. Więckiewicz, *Blog w perspektywie genologii multimedialnej*, Toruń 2012.

³ A. Gumkowska, M. Maryl, P. Toczyski, *Blog to...blog. Blogi oczyma blogerów. Raport z badania jakościowego zrealizowanego przez Instytut Badań Literackich PAN i Gazeta.pl*, w: *Tekst (w) sieci*, t. 2, *Literatura. Społeczeństwo. Komunikacja*, red. A. Gumkowska, Warszawa 2009, s. 295.

⁴ Tamże, s. 286.

⁵ Por. A. Gumkowska, *Blogi wobec tradycji...*; J. Momro, *Henri-Frédéric Amiel i Maria Baszkircew w internecie. O blogach okiem literaturoznawczym (i nie tylko)*, w: *Liternet. Literatura i internet*, red. P. Marecki, Kraków 2002; A.M. Szczepan-Wojnarska, *Blogi jako forma literacka*, „Pamiętnik Literacki” 2006, z. 4; M.A. Szura, *Czy blog może być literaturą?*, w: *Liternet.pl*, red. P. Marecki, Kraków 2003. Por. omówienie problematyki literaturoznawczej w odniesieniu do blogów w: M. Więckiewicz, *Blog w perspektywie...*, s. 57–78.

⁶ A. Gumkowska, *Blog wobec tradycji...*, s. 243.

⁷ J.M. Zając, A. Kustra, P.S.M. Janczewski, T. Wierzbowska, *Motywacje, zachowania i poglądy autorów i czytelników blogów. Raport z badania polskiej blogosfery*, Warszawa 2007, publikacja dostępna online: http://pliki.gemius.pl/Raporty/2008/2008_Gemius_Blox.pl_Badanie_blogosfery.pdf (18.04.2012).

⁸ M. Więckiewicz, *Blog w perspektywie...*

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże, s. 167–262.

stacycznymi stronami internetowymi a dynamicznymi interfejsami CMC¹¹ – narzuca określone formy komunikacji. Niezależnie od tego, czy przyjmujemy rozróżnienie formatu i gatunku, czy też gatunku i podgatunków (np. blog a blog osobisty), konieczne wydaje się odróżnienie „blogu jako takiego” od poszczególnych typów blogów. Posłużmy się metaforą książki, by lepiej przedstawić to zagadnienie. Typowa książka ma swoją okładkę, kartę tytułową, numerowane strony, czasem śródtytuły, spis treści i indeks... Wiemy, do czego służy książka jako medium komunikacji, i wiemy, jak się nią posługiwać. W formacie książkowym mogą się jednak ukazywać rozmaite formy: monografie, czasopisma, książki zbiorowe, podręczniki, teksty literackie etc. Jeżeli zatem pomyślimy o blogu w podobny sposób – jako o „książce”, formie wyższego rzędu – pojawi się potrzeba skategoryzowania tych wszystkich mniejszych form, które mieszczą się w jego ramach.

Celem niniejszego badania jest analiza tego „niższego” poziomu i próba odnalezienia wyznaczników gatunkowych blogu na poziomie potocznym. Przyglądamy się kategoriom blogowym z perspektywy samych użytkowników, a zatem w podobny sposób jak w przywoływanej już pracy *Blog to... blog*. Próbujemy zrozumieć, jak blogerzy sami kategoryzują swoją twórczość, jakich wyznaczników używają, do jakich tradycji się odwołują i czy stosowane przez nich rozróżnienia mogą się przydać w praktyce badawczej. Za materiał do badań empirycznych posłużyły nam kategorie, którymi autorzy opatrują swoje blogi – twórca blogu sam umieszcza swoją stronę w danej kategorii (lub – w niektórych serwisach – w kilku kategoriach), określając tym samym status swojej twórczości. Badanie dotyczy zatem nadawcy w szerokim znaczeniu¹², co w środowisku internetowym odnosi się zarówno do samych twórców, jak i serwisów, w których publikują. Administratorzy serwisu dostarczają bowiem samych kategorii opisu, wykorzystywanych potem przez twórców.

BADANIE

Badanie dotyczy polskich serwisów oferujących użytkownikom możliwość utworzenia i prowadzenia blogu. Z analizy wyłączyliśmy popularne serwisy typu Blogspot czy też platformę Wordpress, ponieważ, po pierwsze, tworzone w ich ramach blogi nie są publikowane na jednej, zbiorczej, opatrzonej katalogami stronie internetowej, a po drugie, koncentrowaliśmy się na blogach pisanych po polsku (międzynarodowy charakter wymienionych serwisów znacznie utrudniłby przeprowadzenie analiz). Stworzona w wyniku kwerendy internetowej lista polskich platform blogerskich liczy 62 pozycje. Ze względu na cel badawczy nie zajmowaliśmy się serwisami pozbawionymi katalogu klasyfikującego publikowane blogi oraz serwisami grupującymi blogi ograniczone do konkretnej sfery tematycznej¹³ lub zawężonej grupy autorów¹⁴. Spośród pozostałych platform do dalszych prac wybra-

¹¹ Por. S. Herring i in., *Weblogs...*

¹² Por. S. Żółkiewski, *Wiedza o kulturze literackiej*, Warszawa 1980, s. 104.

¹³ Np. tematyka blogów w serwisach Bblog.pl oraz Blogpi.pl jest ograniczona do zagadnień biznesowo-ekonomicznych.

¹⁴ Np. serwis Bloggerki.pl, grupujący blogi prowadzone przez kobiety, czy też serwis Naszeblog.pl, gromadzący prawicowych blogerów skupionych wokół środowiska „Gazety Polskiej”.

liśmy cztery: Blox.pl (serwis portalu Gazeta.pl), Bloog.pl (serwis portalu Wirtualna Polska), blog.interia.pl oraz blog.onet.pl. Są to największe polskie serwisy blogowe, a więc dostarczają najszerzego i najbardziej zróżnicowanego materiału źródłowego. Tylko jeden z nich (Blox.pl) łączył klasyfikację przeprowadzoną za pomocą kategorii z systemem tagów (słów-kluczy), których nie bierzemy w tym badaniu pod uwagę, by zachować spójność próby. Nazwy i układ hierarchiczny kategorii oraz podkategorii zostały pobrane z katalogów blogów opublikowanych na wyżej wymienionych serwisach między 30 stycznia a 2 lutego 2013 r. W ciągu niecałych dwu tygodni od pobrania materiału całkowicie przebudowano serwis blog.onet.pl, w tym przypadku opisujemy więc materiał o charakterze archiwalnym. Dodatkowo do listy kodowanych kategorii dodano 12 kategorii wyróżnionych w konkursie na Blog Roku 2012.

Analiza objęła 287 kategorii, w tym 125 kategorii podanych na wybranych serwisach jako główne, 162 podkategorie i 12 kategorii, w których przyznawano nagrodę Blog Roku 2012. W opisie badania rozpatrujemy kategorie i podkategorie równorzędnie ze względu na syntezyjący charakter naszych ustaleń. Członkowie zespołu badawczego dokonali rozpoznawczej interpretacji listy kategorii i podkategorii, opracowując na tej podstawie wstępną listę wyznaczników, która została następnie doprecyzowana w dyskusjach opartych na skrótowych analizach blogów z poszczególnych kategorii. Drugi etap analizy polegał na przypisaniu konkretnych wyznaczników badanym kategoriom w celu ustalenia, które wyznaczniki są najpopularniejsze. Kategorie zostały sklasyfikowane niezależnie przez trzech kodujących. Udało się uzyskać dość wysoki (ponad 80%) współczynnik zgodności ocen.

W badaniu wyróżniono pięć głównych wyznaczników. Pierwszy z nich to wyznacznik *t e m a t y c z n y* – kategorie odnoszące się do tematyki blogu stanowią zdecydowanie największą grupę, zaliczyliśmy do nich 201 kategorii, czyli aż 70% badanej próby. Druga pod względem frekwencyjnym grupa kategorii to kategorie odwołujące się do wyznaczników *k o m u n i k a c y j n y c h* – 37 kategorii, 12,9%. Kolejne wyznaczniki to wyróżniki *f o r m a l n e i g a t u n k o w e*, które posłużyły do określenia dokładnie takiej samej liczby kategorii: 18 kategorii, 6,3%. Na końcu znajdują się kategorie przypisane do wyznacznika odwołującego się do dominującej w blogach *p e r s p e k t y w y o p i s u i k o n c e p t u a l i z a c j i ś w i a t a* – 13 kategorii, 4,5%. Dalsza część pracy zawiera szczegółowy opis tych wyznaczników.

KATEGORIE TEMATYCZNE

Do tej grupy zaliczyliśmy kategorie, które bezpośrednio (i często dość precyzyjnie) oddają tematykę blogu (np. *Komputery, Języki obce, Motocykle i skutery, Komiksy*) lub też odsyłają do szerszego zakresu poruszanych zagadnień (np. *Towarzystwo, Czas wolny, Dzieci*). Przejście między dwoma poziomami szczegółowości ewokacji tematyki można zaobserwować na portalu Blox.pl – kategoria *Hobby* wskazuje szerszy zakres, a seria podkategorii, m.in. *Ezoteryka, Robótki ręczne*, doprecyzowuje ewokowaną tematykę.

Wachlarz kategorii tematycznych może posłużyć do dalszej ich klasyfikacji. Można chociażby wprowadzić dodatkowy podział, uporządkowany zgodnym z opo-

zycją: prywatne (*Rośliny i ogród, Kuchnia i diety, Uroda, Sex i erotyka*) – publiczne (*Telewizja, Polityka, Dziennikarze, Prawo*). Klasyfikacje tego rodzaju będą już jednak operować na poziomie analizy sugerowanej przez kategorie treści blogów, gdy tymczasem nasze badania zatrzymują się na razie wyłącznie na samych wyznacznikach.

Warto wspomnieć, że poszczególne kategorie często zawierają więcej niż jeden wyznacznik. Najlepszym przykładem jest tutaj kategoria *Hobby*: z jednej strony wskazuje na zakres tematyczny (hobby jako typ zajęcia kojarzonego zwykle z zainteresowaniami pozazawodowymi, np. filatelistyka, modelarstwo, robótki ręczne, opieka nad zwierzętami domowymi), ale z drugiej mówi także coś o autorach hobbyistycznych blogów (hipotetyczny blog poświęcony architekturze przypisany do kategorii *Hobby* wskazuje na to, że jego autor najprawdopodobniej nie jest profesjonalnym architektem). Podobny przykład to kategoria *Regionalne*, która prymarnie wskazuje na tematykę (lokalność, wszystko to, co związane z przestrzenią regionalną), ale wtórnie przywołuje także wyznaczniki komunikacyjne (blog związany w ten czy inny sposób z konkretną społecznością lokalną).

Część kategorii tematycznych przywołuje również wyznaczniki gatunkowe. Na przykład nazwa *Poezja* wskazuje nie tylko to, że przypisane do niej blogi traktują o poezji, lecz także to, że znaczna ich część prezentuje liryczną twórczość internetową. Kategoria *Plotki* konotuje gatunek mowy, jakim jest plotka, ale uznaliśmy, że ma ona przede wszystkim wymiar tematyczny – blogi „plotkarskie” są najczęściej funkcjonalnym odpowiednikiem różnego rodzaju gazetowych i internetowych bulwarówek, kategoria więc mówi więc o temacie (plotki o różnej maści celebrytach) niż o użyciu pewnego gatunku mowy.

KATEGORIE KOMUNIKACYJNE

Wyznacznik komunikacyjny pozwala wskazać te kategorie, których nazwy dostarczają przede wszystkim informacji o partnerach komunikacji. Nazwy kategorii przypisanych do tej grupy wskazują więc bezpośrednio:

- nadawcę (*Firmowe i profesjonalne* – blogi autorstwa pracowników firm i/lub profesjonalnych ekspertów, *Blogi znanych*) lub pewną specyficzną cechę nadawcy (*Blogi grupowe*);
- projektowanego odbiorcę (*Dla facetów, Blogi dla każdego, Świat Młodych*);
- określoną, łatwą do wyróżnienia wspólnotę komunikacyjną, do której należą partnerzy komunikacji (*Po trzydziestce, Damskie sprawy, Nastolatki, Dzieci i dla dzieci*).

Najwięcej trudności sprawia konsekwentne i niebudzące wątpliwości rozróżnienie wyznaczników tematycznych i komunikacyjnych (jak choćby wspomniane wyżej kategorie *Poezja* czy *Plotki*). Uznaliśmy zatem, że wyznacznik gatunkowy dominuje w nazwie kategorii tylko wtedy, gdy nazwa ta zawiera wyraźny sygnał specyfiki nadawcy/odbiorcy i mówi o nich więcej niż to, że interesują się danym tematem.

Wskazane niejasności można łatwo zaobserwować na przykładzie kategorii *Emigracja* (serwis Blox.pl). Na pierwszy rzut oka wskazuje ona przede wszystkim tematykę – „wszystko, co związane z emigracją”. Nazwa ta funkcjonuje jednak

w kontekście innych określeń – jako podkategoria w kategorii *Pamiętnik osobisty* sąsiaduje z określeniami *Nastolatki* i *Rodzina*. Uznaliśmy więc, że mówi więcej o podgrupie nadawców-autorów pamiętników osobistych (przebywających na emigracji) niż o tematyce blogów. Ciekawym przykładem jest także różnica pomiędzy zakodowaniem kategorii *Tylko dla dorosłych* i *Blogi dla dorosłych*. Pierwszą z nich uznaliśmy za kategorię tematyczną – pozornie wskazuje odbiorcę, ale przede wszystkim informuje o tematyce (erotyka), a drugą za komunikacyjną (blogi dla dorosłych wskazują dojrzałego odbiorcę zainteresowanego szerokim spectrum „ważnych” tematów).

KATEGORIE GATUNKOWE

Wyznacznik gatunkowy pozwala wyróżnić kategorie odwołujące się do ugruntowanych gatunków wypowiedzi:

- literackich – *Opowiadania*, *Poezja*;
- dziennikarskich – *Felietony*, *refleksje*;
- form piśmiennictwa wspólnych dla obiegu artystycznego i amatorskiego – *Pamiętnik osobisty*, *Dziennik*;
- gatunków mowy – *Plotka*, *Humor* (w obu przypadkach uznaliśmy wyznaczniki gatunkowe za drugorzędne).

Ciekawym przykładem jest kategoria *Przemyslenia*, która przywołuje kontekst zarówno gatunku literackiego (esej), jak i dziennikarskiego (felieton, komentarz).

Gatunkowy wymiar kategorii może także ewokować sposób prezentacji tematyki. Dobrym przykładem tego zjawiska jest kategoria *Aktualności* – dominuje w niej wyznacznik tematyczny („wszystko, co aktualne”), ale odnosi się także do konwencji gatunkowych (prezentacja treści tak jak w przypadku gatunków dziennikarskich komunikujących najświeższe wydarzenia). Co ciekawe, wśród analizowanych przez nas kategorii nie znaleźliśmy takich, które odwoływałyby się do konwencji gatunkowych właściwych komunikacji elektronicznej.

KATEGORIE FORMALNE

Wyznacznik formalny pozwala na wyróżnienie tych kategorii, które wskazują na kwestie związane z formatem. W blogach z tej grupy często dominuje inne medium przekazu, np. kategoria *Vlogi* informuje o dominacji przekazu z wykorzystaniem plików wideo, a kategoria *Obrazkowe* o kluczowej roli plików graficznych. Wyznacznik formalny wskazuje także te kategorie, które informują o tym, że przypisane do nich blogi poświęcone są prezentacji różnego rodzaju rozwiązań informatycznych, graficznych itp., usprawniających lub uatrakcyjniających sposoby prezentacji treści, np. *Szablony*, *Dodatki do bloga*. W ostatnich dwu przypadkach nie mamy do czynienia z kategoriami tematycznymi, ponieważ przypisane do nich blogi nie tyle opisują szablony i dodatki, ile stanowią formę ich prezentacji.

PERSPEKTYWA (KATEGORIE STYLISTYCZNO-NASTROJOWE)

Do tej grupy kategorii zaliczamy te, które ewokują szczególnie, wyrazisty stosunek autora do poruszanej tematyki, informują o sposobie ujęcia treści i konceptualizacji świata, sugerują przeważający nastrój. Wyróżnik wskazujący na perspektywę dostarcza także informacji o stylu prowadzenia blogu i dominującym w nim rejestrze języka. Przykład określenia, w którym dominuje omawiany wyróżnik, to kategoria *Mroczne*. Nie wskazuje ona ani tematu (jako mroczne można określić wiele zjawisk z różnych sfer rzeczywistości), ani uczestników komunikacji, ani – tym bardziej – gatunku wypowiedzi. Mroczność zebranych w tej kategorii blogów realizuje się często na wielu poziomach ich organizacji: ciemny layout, odpowiednio dobrane ilustracje, poetyka smutku dominująca we wpisach, specyficzny, pesymistyczny i melancholijny sposób interpretacji rzeczywistości. Podobne, choć opozycyjne pod względem emocjonalnym, są kategorie typu *Crazy* czy też *Oddechane* (konotują one także swobodny styl prowadzenia blogu oraz sugerują obecność polszczyzny kolokwialnej, a zwłaszcza slangu młodzieżowego).

Wyróżnik wskazujący perspektywę rzadko bywał uznawany przez nas za główną cechę opisywanych kategorii, ale często widzieliśmy w nim informację uzupełniającą wyróżnik główny. Na przykład kategoria *Ja i moje życie* została określona jako tematyczna, ale jednocześnie wskazuje ona na dominującą perspektywę egotyczną. Kategoria *Fantastyczne* również jest przede wszystkim kategorią tematyczną, ale dostarcza także informacji o tym, że wiele przypisanych jej blogów będzie realizowało (i to wielokodowo) popkulturową poetykę *fantasy*. *Męski punkt widzenia* ewokuje nie tylko charakterystykę nadawcy, lecz także pewien specyficznie męski (przy założeniu realizacji tradycyjnego wzoru męskości) sposób oglądu i opisu świata.

WNIOSKI

Na poziomie potocznym – wśród samych użytkowników blogów – kategorie gatunkowe okazują się niepotrzebne, ustępują w większości wyznacznikom tematycznym. Kategorie trudno z resztą traktować jako wyznaczniki gatunkowe, stanowią bowiem mieszankę zagadnień treściowych, komunikacyjnych, stylistycznych, nastrojowych... Zdają się odtwarzać podziały przekazów wykorzystywane w księgarniach czy portalach medialnych. Co interesujące, tylko nieco ponad 6% analizowanych kategorii odwoływało się do kwestii związanych z formatem, czyli budulcem tekstu wielokodowego. Pozwala to wnioskować, iż blogi pojmowane są przez użytkowników transmedialnie i wyznaczniki treściowe czy komunikacyjne odgrywają dużo większą rolę niż wskazówki dotyczące obecności poszczególnych mediów w przekazie. Tak pomyślane kategorie zaczynają pełnić funkcje tagów, słów-kluczy, których kombinacje mają opisywać dany przekaz.

Najlepiej widać to w serwisie Bloog, gdzie blogerzy mogą wybrać aż trzy kategorie na określenie swojego blogu. Układ katalogu blogów utworzonych w tej witrynie dostarcza badaczowi cennych informacji: oprócz daty założenia blogu, liczby wpisów oraz (jeśli twórca tego nie zastrzegł) liczby odwiedzin znajdziemy

tam wiązkę kategorii, do których przypisano dany blog, co pozwala na wskazanie najpopularniejszych kategorii oraz najczęstszych kombinacji połączeń. Aby tego dokonać, pobraliśmy ze stron serwisu Bloog wszystkie podstrony katalogu, a następnie usunęliśmy powtarzające się odnośniki do tych samych tytułów, co dało nam listę 200 319 blogów. Wykluczaliśmy blogi, które zawierały tylko jeden wpis (przeważnie były to blogi zakładane przez roboty internetowe, by publikować linki służące do pozycjonowania stron w wyszukiwarkach), co ograniczyło próbę do 129 520 blogów.

Analiza związków kategorii w badanej próbie pokazała, że najczęściej używana w zestawieniach jest kategoria gatunkowa *Pamiętniki* (np. „Damskie sprawy, pamiętniki, różności”), która pojawia się w 23 693 blogach. Co więcej, wśród 20 najpopularniejszych zestawień *Pamiętniki* pojawiają się aż dziesięciokrotnie i stanowią sygnał dotyczący subiektywnej formy danego blogu, a dwie pozostałe kategorie oddają jego tematykę. Biorąc pod uwagę, że dostępnych kategorii jest 45, a użytkownik może wybrać trzy, mamy potencjalnie do czynienia z przeszło czteremastoma tysiącami idiosynkratycznych kombinacji. Kategoryzacja, która z reguły ma porządkować zbiór, staje się tutaj narzędziem personalizacji przekazu, wyrażenia „wyjątkowości” danego blogu i jego układu tematycznego.

Podsumowując, dla samych użytkowników pojęcie „blogu” zdaje się bliskie powszechnemu rozumieniu książki jako formy o określonych właściwościach, stanowiącej przekazy dla różnorodnych treści i form gatunkowych. Same zaś kategorie stanowią wskazówkę dotyczącą zawartości treściowej (rzadziej stylistycznej). Potoczna klasyfikacja blogów odwołuje się głównie do kryteriów tematycznych i trudno na ich podstawie wyróżnić jakieś gatunki blogowe (poza odwołaniami do form dobrze ugruntowanych, jak choćby wspomniane pamiętniki). Wydaje się, że dalsze badania powinny koncentrować się na różnicach gatunkowych między blogami wydzielonymi wedle kryteriów komunikacyjnych – cel wypowiedzi, nadawca, projektowany odbiorca.

BLOG = BOOK?

EMPIRICAL RESEARCH ON INFORMAL CATEGORIZATION OF BLOGS

Summary

The article presents the results of research on categories classifying blogs in big Polish blog services. The aim of the research was to attempt to find the genre determinant of a blog as to the informal level, namely to establish how bloggers classify their writing. Five main determinants were attributed to the researched categories; they were: thematic, formal, communication, generic and stylistic determinants. The informal classification of blogs applies mainly to thematic criteria and it is difficult to use them to distinguish any blog genres (apart from references to well established forms, such as diaries). The ways of blog categorization in services resembles classification of books or media texts.

Trans. Izabela Ślusarek